

ANNA
Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian
Regeneration Association
3157 So. Emerald Ave.
Chicago 16, Ill.
Victory 2-4372.

Laisvoji Lietuva

LAISVOJI LIETUVA
Lietuvių savaitraštis
Lėdžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis
Victory 2-4372.
3157 So. Emerald Ave.
Chicago 16, Ill.

VII metal Kaina 10 c. Ketvirtadienis, 1953m. rugsėjo mėn. 17d. Chicago 16, Ill. Kaina 10 c. Nr. 1 (159)

AR KAIRĖN AR DEŠINĖN?—NE!—TIKTAI TIESIOG!

Jonas Balciūnas

MES ATEINAM

Redakcijos pastaba: Jonas Balciūnas yra Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Centro Valdybos vice-pirmininkas, jos įgalotinis Šiaurės Amerikoje ir "Laisvosios Lietuvos" leidimo reikalams.

Zinome, kad kiekvienas naujas lietuviškas laikraštis Amerikoje lietuvių visuomenės sutinkamas, su labai švelnia abejojone. "Pradėjo. Ar ilgam? Ir kam jis reikalingas? Ir taip jau turime laikraščių gana, tik visiems skaitytojų stinga. Ar

Kad "Laisvoji Lietuva" atsikelia į Ameriką, tai visai natūralu ir beveik savaime suprantama. Mes kovojame už Lietuvos išlaisvinimą. O juk ne kas kitas, o Amerika stovi viso pasaulio laisvės kovos priekyje. O Chicago? Jį šiandien ne be reikalo turi viso pasaulio lietuvių sostinė varda. Ne kur kitur, o Chicagoje jau nuo seniai susibūrė žymiausi lietuvių politikai, kurių darbai dėl Lietuvos išlaisvinimo ir tų darbų vaisiai kelia kiekvieno tikro lietuvių pasigėnėjimą ir pagarbą.

Ir dar vienas, kad ir naujas, bet labai žymus faktas. Chicagoje suplukę taip pat labai svarbios ir pajėgios kultūrinės bei politinės pajėgos iš lietuvių tremtinių tarpo. Dauguma tokių asmenybių dirba sunkų fizinį darbą fabrikuose. Ir tik, palyginti, nedaugelis iš jų aktyviai rodois viešai, politiniame ar kultūriniame gyvenime. Suprantama, kad sunkus darbas ir vargas ne vienam pakerta sparnus. Tai žinoma ir suprantama. Bet yra ir kiti faktai. Kai kur reikalaujama per daug didelio keltaklupsciaavimo, ar besąlyginio pritarimo, ar kokių nors supelėjusių idėjų garbinimo. Taip, deja, yra.

TU TURI PADETI LIETUVOS PARTIZANAMS KAIP?

Skaityk sekanciam numeryje straipsni "TU IR AS GALIME BUTI LIETUVOS PARTIZANAI".

nesusilauksime ir dar vieno laikraštinio kabo? ...
Esame realistai. Zinome visus liūdnius praeties faktus ir nesmerkiame pesimistų. Visalp buvo ir visalp gali buti. Ir vis delto mes isdrjstame ateiti su "Laisvajja Lietuva" j lietuviskos spaudos barą. Isdrjstame todell, kad turime taip daryti, isdrjstame todell, kad nesvyruodami tikime j "Laisvosios Lietuvos" ateiti. — "Bet kodell gi?" — nebe vienas paklausell ir dar paklaus.

Tuo musiskundžiama. Tas ir suvaržo ir atgraso. Mūsų laikraščio skiltys bus atviros visiems, nepaisant politinių ir religinių įsitikinimų. Viena sąlyga ir tai vienintelė: viskas turi paklusti Lietuvos išlaisvinimui.

Bet gi paskutinioji ir pati svarbi "Laisvosios Lietuvos" atėjimo priežastis yra šita. Mūsų kova už Lietuvos išlaisvinimą, jau kelinti metai atsidūrė sunkioje kriežėje. Turiu galvoje kovą ne pačioje Lietuvoje, bet čia, laisvajame pasaulyje. Visi apie tai jau gerai ži-

"VIENAS KUNIGAS IR TRYS MERGINOS"

Skaityk Dr. Adomavičiaus Straipsni 3 puslapy

laikraštis, taip pat kaip nėra naujas Lietuvos Atgimimo Sąjūdis. "Laisvoji Lietuva" jau 4 metus lankė savo skaitytojus iš Vokietijos ir 2 metus iš Kanados. O nuo šio numerio "Laisvoji Lietuva" lankys savo skaitytojus iš Amerikos, iš Chicagos.

nome. Taip pat visi gerai žinome, kad ta krizė atsirado ne dėl svertimų ar mums priešingų pajėgų veikimo, bet dėl pačių lietuvių nesutarimo. Dėl pačių lietuvių tarpusavio kovos. Skaudu, stačiai gėda apie tai kalbėti. Bet tai yra faktas. (Nukelta 12 psl.)

Rungtynės Del Vokietijos Astrėja

Pirmiau Sovietai ir Vakarai dėjo milžiniškas pastangas, kad Vokietiją sutriuškintų ir beveik ištrynus iš šio pasaulio. Dabar Sovietai ir Vakarai elgiasi priešingai — kiekvienas nori turėti Vokietiją savo pusėje.

Tačiau yra daug kliūčių. Vakarai nori turėti stiprius vokiečius savo pusėje tam, kad vokiečiai padėtų ginti Europą nuo Sovietų. Bet bijo, kad vokiečiai nepasidarytų per galingi, negręstų Francijai ar nesugalvotų atsimiti iš Sovietų savo žemes ir nepa-

dėtų karo. Sovietams dar sunkiau patraukti vokiečius į savo pusę. Visi žinome kodėl. Todėl reikia laukti, kad Sovietai sugalvos vokiečiams dar daug gražių "meškelių" (vadina mūsų nuolaidų) ir drauge baisiausių gąsdinimų. Juk Sovietų atominės ir vandenilio bombos gali būti numestos ne tik ant Amerikos, bet ir ant Vokietijos. O gal net pirmiausia ir lengviausia ant Vokietijos.

Vokiečiams apsispręsti nelengva. Vienas dalykas tačiau aiškus —

Amžiai slenka slėgdami,
Mes per amžius žengdami —
Buvom, būsim laisvi.

Balys Sruoga.

VYTAUTAS DIDYSIS

Dail. A. Varpo piešinys

KARALIAU VYTAUTE!

Karaliau Vytaute! Atleisk klajūnui, Kad tavo vardą keikdamas minejau! Apsvaiginai tu man akis ir klausai! Bet tu žinai, kad tavo vardo niekas nedrįso prie manęs minėt niekingai! Dabar iš aukšto sosto tu žiūri, Už tūkstantį karalių galingesni! Dangaus vardu — palaimink tu mane, Kad aš galėčiau eiti keliu tavuoju, — Pakelti galėčiau tavo našta! Tu dėl tėvynės mūsų nemarios Kaip milžinas vargai, kaip viešpats kovels!

Tegu geriau manęs ji nenešios! Ko tyli, sustingę, kaip belaisviai? Karalius mire?... Ne! Karalius gyvas! Iš aukšto sosto pergale jis skelbia! Iškelkit vėliavas! Ir vainikus Istieskit vėliavų plaučiu: karalius Mus yeda Vilniun, sostan Gedimino! Kunigaikščio Svitrigailos monologas iš Ballo Sruogos "Milžino Panuksmės".

VYTAUTO MARSAS

Prisiekliu tau, — laisva tėvynė tavo Galinga ir didi per amžius bus! Te prabociu nusmeigs mane Perkinas Jei mano priešaka bus neverta! Kol nors vienas plastės širdis lietuviu, Tu būsi amžiams Lietuvos karalius! Neleisk suklysti man ir nusilpnėti! Žodžius tetikrins mano kita žeme, Būduodams ją tavęs saukiuos, karaliau. Jei tavo valios pildyt neįstengsu —

Te pašėlus vėtra ūžia, Verkla motina, melužė, — Suskambės varpai sudužę Gedimino dovanos. Kaip iš žemės klodų tinklo Skeisim Vytauto paminklą — Vilniaus sostą — amžių ženklą — Ženkla Vytauto naštos! Iš Ballo Sruogos "Milžino Panuksmės".

LIETUVOS KARUNOS DIENA

RUGSĖJO MĖN. 8 D.

1439 metų rugsėjo mėn. 8 d. Vytautas Didysis turėjo užsidėti Lietuvos karūną, kurią (jam ir jo žmonai) buvo išsiuntęs Romos imperatorius Zigmantas. — Dėl žinomų aplinkybių karūnavimas neįvyko. Bet gi toji diena, rugsėjo mėn 8 d., yra padaryta lietuvių tautos šventė. Toji diena turi priminti kiekvienam lietuviui jo tautos ir valstybės didingą praeitį, kokia ne visos tautos ar

valstybės gali pasigirti ar pasididžiuoti. Dar daugiau. Tautos šventės proga, kiekvienas lietuvis turi pagalvoti ne tik apie Lietuvos didingą praeitį, bet apie visas nelaimes ir mirtinus pavojus, kurie lietuvių tautą ištikdavo ir suprasti, kodėl ir kokiū būdu lietuvis vis ir vis atgaudavo savo laisvę. Tik pažinę savo ir kitų tautų laisvės kovas, pamatysime, kad Lietuva vėl bus laisva ir nepriklausoma, jei tik mes visi už tai kovosime.

vokiečiai eis su tais, kurie jiems greičiau atskleis kelią į Vokietijos suvienijimą ir jai prideramus vie-

tos atgavimą Europoje. Todėl gali būti ir staigmenų, kad ir ne taip dar greit.

STEPONAS VYKINTAS

"Laisvosios Lietuvos" Kelias

Į dešinę ar į kairę? Tiesiog. Pirmyn. Šis platus kelias eina tiesiai į Nepriklausomą Lietuvą. Juo gali eiti kiekvienas lietuvis, kuris nepasitenkina siauromis politinėmis grupėmis, o siekia plačios lietuviškos vienybės, Lietuvos žmonių gerovės, laisvės, tiesos ir žmoniškumo. Šį kelią mes drįstame pavadinti vidurio srove.

Pažangos dėsniai reikalauja visose srityse, lygiai ir politikoje naujų kelių, naujo galvojimo, koncepcijų ir metodų. Gyvas pribrendęs reikalas atsikratyti nuo kai kurių praeties slogučių, vienus nuo antrų skiriančių dalykų ir pabandyti sujungti visas sveikasias ir pozityviasias vidurio srovės jėgas. Čia geriausiai galėtų tiktai tas jaunimas, kuris nebuvo sužalotas nei politinio karjerizmo, nei politinių fanatikų srovių, bet kuris Nepriklausomybės laikais troško tobulesnės, geresnės politinės santvarkos ir gerovės savo tautiečiams. Šis jaunimas okupacijų metais nenuėjo talkininkauti nei bolševikams, nei vokiečiams, bet slapto veiklos varguose išbandė savo jėgas ir toliau yra pasiryžęs kovoti ne dėl asmeninės gerovės, būsimų gerų vietų, bet dėl Lietuvos laisvės, jos žmonių gerbūvio, kiekvieno dorą lietuvių gražios ateities. Iš šio jaunimo išaugo vidurio srovės pionieriai ir kovotojai. Šiandien yra atėjęs metas telkti visas jėgas stipriai vidurio srovei sukurti.

Trumpai tariant, mūsų kelias yra vidurio demokratinis kelias, kurio kelionės tikslas yra laisva, nepriklausoma, demokratinė, teisingai išmintingai tvarkoma Lietuva, kurios žmonėms būtų laisva, ekonomiškai, socialiai gera gyvenėti. Kokią mes išvaizduojame ateities Lietuvą politiskai, ekonomiškai, socialiskai, kultūriskai, bandvsmė šio laikraščio skiltvse smulkiau ir detaliau nagrinėti. Tuo tarpū kviečiame skaitytojus vienybėn ir kovon dėl Lietuvos laisvės, sveikam vidurio kelian, kuris mūsų mintis veda į šiandien okupuota Lietuvą, kuriai privalome iškovoti

ateityje laisvę ir ją atstatyti valstybiškai. Kiekviena tauta deda pastangas, kad žmogų galėtų išauklėti savo tautos dvasioje, tradicijose ir kultūroje. Tuo didžiuoju kelrodžiu yra spauda. Kadangi šiandien lietuvių tauta yra išblaškyta po visą pasaulį, spauda turi stovėti pirmoje vietoje visų mūsų reikalų. Spauda privalo kelti mūsų dvasią, mūsų tautos nemirštamas idėjas ir drąsiai stoti į kovą dėl Lietuvos laisvės.

Steponas Vykintas

Išeinant su pirmuoju Chicagoje spausdintu "Laisvosios Lietuvos" numeriu, tenka prisiminti, kad šis laikraštis nėra naujagimis kūdikis, bet užgrūdintas mūsų tautos tradicijoje ilgų metų kovos tęsinys. Sukaupę visas jėgas, mes turime pakilti iš kasdienybės, nežiūrint jokių pažiūrų skirtumo, stoti į vie-ningas gretas.

Niekados mums taip nereikėję stiprios valios ir pasiryžimo, kaip šiandien. Mes tikimės, kad kiekvienas lietuvis, kurio širdyje dega tėvynės meilė ir jausmas prisikelsiančią lietuvių tautai, supras mūsų tautos sunkią padėtį, rems šį laikraštį, prisidės bendradarbiavimu ir jungsis į bendrą Lietuvos atgimimo darbą.

LIETUVOS IŠLAISVINIMO FRONTAS

ČIA TAI ŽYGIS — VALIO!

Lietuvos išlaisvinimo fronte, čia, laisvame pasaulyje, retai pasitaiko įvykių, kurie turėtų istorinės reikšmės, ar kurių pasisekimas sukeltų visuotinę entuziazmą ir dar didesnę ryžtingumą kovotojų ir visų tikrų lietuvių tarpe. Bet įvyko. Amerikos Kongresas sudarė komisiją, kuri turi ištirti kaip Sovietai okupavo Lietuvą, atskleisti visą Sovietų melą ir parodyti, kad Sovietai yra ne kas kitas, kaip didžiausias pasaulio laisvų tautų pavergėjas ir žudytojas.

Tos komisijos tyrimai, surinkti faktai ir dokumentai turės istorinės pasaulinio masto reikšmės, Lietuvos išlaisvinimui. Apie tai jau pranešta pavergtajai Lietuvai; apie tai jau žino Lietuvos partizanai.

Valio Amerikos Lietuvių Tary-

ba, valio, kas tą žygį padarė ar padėjo padaryti!

AMERIKOS VICE-PREZIDENTAS LIETUVIŲ GARBES PIRMININKAS

Neseniai (birželio mėn.) stebėjome ir kita, gal reta, o gal ir pirmutinį tokio pobūdžio įvykį pasaulio lietuvių tarpe.

Lietuviško sąskrydžio Washington'e D. C. garbės pirmininku buvo Jungtinių Amerikos Valstybių vice-prezidentas Richard M. Nixon, o pirmininku — Amerikos generolas leitenantas (neseniai išėjęs į atsargą) Albert C. Wedemeyer.

To sąskrydžio tikslas ir eiga jau buvo plačiai lietuvių ir nelietuvių spaudoje aprašyta. Nebėra reikalo čia kartoti.

(Nukelta 12 psl.)

Vydūno Patarimas Lietuvos Jaunimui

PARASYTAS PIRMS MIRTĮ SPECIALIAI "L. LIETUVAI". Skaityk 4 puslapy.

TADA IR DABAR

KAIP SENOVĖS PRŪSŲ LIETUVIAI KOVOJO UŽ LAISVĘ

Senovės prūsai, viena iš didžiausių lietuvių giminių, nuo neatmenamų laikų, archeologų manymu, nuo 2.000 metų prieš Kristaus gimimą, ramiai sau gyveno tarp Vyslos, Nemuno ir Baltijos jūros. Bet 1-oje amžiuje juos užkariavo vokiečiai — kryžiuočiai.

Narsieji prūsai nenorėjo pasiduoti svetimų kraštų ateivams, nenorėjo laisva valia vilti svetimą jungą. Jie tik laukė tankamos progos išvairyti iš savo krašto ateivus grobikus. Ir štai, rėdės, atėjo karštai lauktoji valanda. Niekad nebuvo taip tinkamų sukilimų aplinkybių, kaip 1261 metais. Ordino viršininku nebuvo namie, riterių kariuomenė po Durbės ir daugelio kitų kautynių prareitinta, išsiklaidyta, kaimynai lenkai, Mozūrų ir Pamaro kunigaikščiai užimti savo reikalais, Lietuvoje valdė didysis karalius Mindaugas, pakėjęs savo ginklą prieš vokiečius. Iš Mindaugo laukė pagalba jaunieji prūsai vadai. Tai buvo kilmingųjų prūsų vaikai, kuriuos kryžiuočiai mokė vokiečių mokyklose, kurie buvo matę pasaulio ir išmokę kaip riteriai elgtis ir kariuoti. Nors svetimame krašte auginti, svetimos kalbos ir svetimų papročių mokytai, jie tačiau nepamiršo savosios kalbos ir savojo krašto, karštai miėjo savo tautą ir kaip vienas vyras stėjo į kovą, norėdami išsivaduoti iš svetimos vergijos. Iš Sembų žemės buvo kilnūs Glandas, Ricardu pakrikščytas. Iš Notangų žemės atėjo naršius Mantas (Manteminas, Monte), šv. krikšte gavęs Henriko vardą. Iš Varnės stėjo tvirtai į kovą pasiryžęs Glapas, iš Bary žemės — drašulys Divone ir kilnūs Auktumas. Visi jie buvo dar laisvųjų dienų vaikai, jų gyvoose tekėjo laisvųjų tėvų kraujas. Slapta susirinkę jie pasidavė kovoti dėl laisvės, vadovauti sukilimui prieš kryžiuočius. Ir visos kraštas džiaugsmingai juos apsaugė vadais ir leido jiems save vesti į kovą. Visa buvo slaptai ir tyliai ruošama senų gėrių tankumynuose.

Ir staiga 1261 m. rugsejo mėn 20 d. visur prasidėjo sukilimas. Iš miškų išėjo ginkluoti vyrai būriai, susijungia ir puola savo priešus. Nesigalią prūsai savo engvų, degino bažnyčias, žudė baimės pagautus kryžiuočius. Pilis po pilies ėjo į sukilusių rąkas. Balga, Elbingas ir kitos mažesnis pilys buvo kryžiuočių išpriekštos. Savaites ir mėnesius truko šiaurios kovos. Kaip žaibas pasiekė šiaurios ordino viršininkus Vokietijoje. Skubiai pradėjo rinkti kariuomenę ir su ja traukė į prūsų žemę. Gyventojai, mirtinos baimės apimti, slapstėsi miškų tankumynuose. Staiga iš girios ties Pukarvais pasirodė stiprūs sukilę būriai ir narsiai stėjo prieš riterių kariuomenę. Tuos būrius vedė Herkus Mantas. Prasidėjo kautynės, tokios didvyriškos kautynės, kurių dar prūsų žemelė nebuvo mačiusi. Sveti-

mi ateiviai kovojo kryžiaus vardan — tevynei sunus kovėsi už laisvę ir išsivadavimą. Baisios ir žiaurios buvo kautynės. Zuvo riteriai, zuvo jų vadai. Herkus Mantas su savo notangais išsklaidė vokiečių kariuomenę ir čiaugėsi tikru laimejimu.

Suklėliai tuo tarpu ruošė aukas — norėjo atsidėkoti savo dievams už laimejimą. Senųjų papročių, vienas iš belaisvių turėjo būti sudegintas ant lauko dievų garbei. Belaisviams quota traukti burtus. Mirti buvo ten riterių, vardu Hirshals, Manto draugui iš tų laikų, kada abu, jauni būdami, mokėsi Magdeburge. Bet Manto būta kilnaus. Jis prisiminė seną bicilystę, prisiminė, kad priešų kartą trauktas burtas vel teko Man-riteris jam buvo daug gera padaręs, ir užstojo pasmerkėjį. Antra, trečia tu būtuolui. Nusiminęs vadas prašė ir maldavo savųjų pasigalioti, bet, kai belaisvis pamatė, kuo veliui kilnūs vadas už jį prašo, patį pasiūlyti — numirti... Prižiūrą prie žirgo jį sudegino aukštame lauze dievų garbei...

Kovos ėjo toliau. Laimejimai stiprino prūsus, viltis išsivaduoti vis augi. Suklėliu jėgos gausėjo... Jie drąsiai puolė Karaliaučių ir Kreuzburgą. Bartus ir kitas pilis. Apsupti kryžiuočiai kentė badą ir ligas. Bet vis daugiau ir daugiau jiems ėmė traukti pagalbą iš Vokietijos. Mantas su savo broliais visur nenulaužė kovą; kur tik svarbesnis susidūrimas, atremia priešus, išvaduoja šventąsias vietas. Štai, jis pasirodo Kulmo žemėje ir ties Labgava susiduria su riterių kariuomenė. Iš pradžių sunkiai ginkluoti riteriai, smarkiai puidami, privertė prūsus bėgti. Bet Mantas, stebėjęs karo lauką iš aukštumos, greitai sustabdė, surinko savuosius ir kautynės prasidėjo su didesniu įmirtimu. Zuvo riterių vadas, išsigandę vokiečiai ėmė bėgti. Beveik visa kryžiuočių kariuomenė apklojo savo laivonais kautynių lauką.

Karo audra nepaliaujamai užė. Mantas, Glapas, Divone, Auktumas narsiai kovojo. Suklėliams padėjo Mindaugas, po jo mirties kryžiuočius terėjo didysis kunigaikštis Treniota. Dešimt metų ėjo žiaurios kovos. Retai kur kita tauta turi savo istorijoje tokį ilgą laiko tarpą, kuriame žmonės taip būtų kantejė mirties pavojų, bado, gaisrų, plėšimo, naikinimo nelaimės, ir tai ne todėl, kad jie kaip laukiniai švėrys būtų troškę kraujo ir naikinimo, bet dėl to, kad jie prisikentę nuo nelaisvės, kardo ir neteisybės troško tik vieno — laisvės! Pavergtoji tauta veržėsi atgauti atimtąją laisvę, laisvųjų tėvų vaikams nešiojo galiai širdyje tos laisvės atsiminimą. Sukilimo gaisras plėčiau liepsnojau nuo Vyslos iki Dauguvos.

(Iš J. Voigt, "Handbuch der Geschichte Preussens" I t. 206—241pp).

IEVA RADVILAITE

TIEMS, KURIEMS KURI TEATRAS IR FILMAS

Tiems, kam rūpi teatras ir filma

Každodel lietuvių tarpe vyrauja nuomone, kad Cikaga yra tik pramonės miestas ir, išskyrus lietuviškus parengimus, bei filmų teatrus, nieko geresnio negalima pamatyti ar išgirsti. Aišku, nepretenduojame lygintis su New York'u, kurin suplatėja visos geriausios pasaulinės meninės pajėgos, tačiau lietuviška sostinė tremtyje — Cikaga turime teisingai ginti ir įrodyti meliems skaitytojams, kad nėra jau taip liūdna — stokoja tik žiniai apie tai, nes įvairių meninių įvykių (kocertų, parodų ir panašiai), skelbimai yra smulkūs ir reti.

Todėl mūsų šio skyrelio tikslas yra padėti skaitytojui, nurodant Cikagos vertingus meno srities parengimus, remiantis ne vien mūsų, bet ir didžiųjų amerikiečių kritikų nuomone.

Taip pat stengsimės patiekti įdomesnių žinių apie meninius įvykius ir kūrėjų darbus platesiam pasauliui.

"Madame Butterfly" japoniskai.

Šį rudinį Cikagos operos rūmuose (20 N. Wacker Drive) įvyksta Fujiwara Opera Company gastrolės. Ši opera atvyksta iš Tokyo, Japonijos, atsiveždama savo dekoracijas, kostiumus, chorą ir baletą. Repertuaras — tik viena opera "Madame Butterfly", kurioje japoniskas roles atlieka japonų dainininkai, o amerikietiškas — amerikiečiai.

Japonų dailės paroda Cikagoje.

Japonų menas mums, lietuviams, labai mažai tėra pažįstamas, todėl reikia džiaugtis turint tokią gerą progą šią spragą užpildyti. Cikagos Meno Institutas pasiūmė geru būdu organizavimą, gerails epochų bei kūrėjų evoliucijos pasiūlymams ir iliustravimams. Stengiamasi sudomin-

TIEMS, KURIEMS KURI TEATRAS IR FILMAS

ti ir bent bendrais bruožais painfornuoti eilinį lankytoją — megeją. Žinoma, be abejo, gal ir susiraukia, matydami didelį populiarizavimą, tačiau stumdami, kad didesne dalis lankytojų yra praeiviai, įvertiname šias pastangas, kurios tikrai savąjį tikslą pasiekia — lankytojas sistematiškai privedamas prie esmės ir bent bendrąjį vaizdą pilnai susidaro.

Cikagos kino teatrai.

Šalia visos eilės vidutiniskų ir grynai amerikietiško skonio nereikalingų ir neškančių net mažų meninių vertyblių, šiuo metu pasirodė keletas rekomenduotinų mūsų skaitytojams filmų. Kadangi kino teatral nuolat keičia savo repertuarus, pasitenkinsime nurodymai tik filmo pavadinimus.

"Detective Story" — vyriausieji aktorai Kirk Douglas ir Eleanor Parker. Filma patenkina žiūrovą, iškanti gero pastatymo, geros vaizybos, gero skonio. Kadangi šis dalykėlis yra daugiau teatrališkas (veiksmas vyksta beveik visą laiką tam pačiam kambary), todėl viskas sukoncentruota mizanscenusna, kurios yra nepaprastai pavykusios. Didelė įtampair pulkus rolių atlikimas savalme įtraukia žiūrovą.

"Fanfan the Tulp" — Gerard Phillips, vienas iš žymesnių prancūzių aktorų šį sykį vaidina linksmoje burleskoje, veiksmui vykstant Prancūzijoje Ludviko XV laikais. Pastatyminis žanras lengvas, atatinškas turinį, nesprendžiantį jokių ypatingų problemų, iš dalies net pajuokiantį anų laikų diduomenę, kariuomenę ir net liaudį. Žaidimais pastatymo stilius puikiai išsprendžia visas "nepadorias" (nors ir labai gyvenimiškas) scenas. "From Here to Eternity" — Montgomery Clift, Burt Lancaster ir Frak Sinatra dalyvauja šioje pagal James Jones novelę susuktose filmoje, parodančioje amerikiečių kariuomenės gyvenimą Havajuose prieš II

LIETUVOS IŠLAISVINIMO FRONTAS

(Atkelta iš 1 psl.)

Mes tik norime pabrėžti, kad šis sąskrydis padarė tokią propagandą Lietuvai Amerikos aukštųjų politikų tarpe, kokios retai ir tik per daugelį metų būtų galima atsiekti.

Sąskrydžio rengėjas buvo Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, kurios pirmininku yra advokatas Antanas L. Lapinskas.

VIS DAR NESUTARIA IR AUKOTOJŲ DOSNUMAS MAŽEJA

Senos ir liūdnos žinios (per ELTA) ateina iš Vliko — Lozoraitio "fronto". (p. Lozoraitis yra Lietuvos Diplomatojų šefas). Vėl prašė, kad nesutaria dėl diplomatų skyrimo. Daug kur reikėtų ir giliau būtų paskirti (pažadėjo priimti) diplomatinis atstovus — taip sako ELTA. Bet nesutaria, tai ir neskiria.

Mūsų nuomone, tokia padėtis yra žalinga pavertėjai Lietuvai.

Kas kaltas?...

Taip pat iš ELTOS biuletėnio išskaitome, kad (cituojuame) "prantamas aukotojų dosnumo sumažėjimas". Kas kaltas?...

Vliko—Lietuvių bei Išklaikviti Tar-novos Valdytojas (bavardė nepas-kelbia biuletenyje) šitaip tą dos-numo sumažėjimą aiškina (cituojuame):

Dėl fondų ir rinkliavų gausumo gal ašaroti ir netektu, bet kontrolė ir sunaudojimo tikslinumas rimtas ir opus klausimas, ir taip lengvai, kaip p. Valdytojas vaizduoja, jis neišsprendžiamas.

"DĖKO REIKIA SUSITARTI"

Visi lietuviai yra labai nusiminę, kad mūsų "veiksniai" (atsieiti tieji, kurie nori Lietuvos išsivsinimo kovai vadovauti) tarp svies nesutaria ir tuo skandina Lietuvos reikalą. Be abejonės "veiksniai" žino kodėl jie tarp savęs pešasi. Bet gi eilinis lietuvis — pinigų auko-

JURGIS VOLDEMARAS

ANGLIJA IR SOVIETŲ PAVERGOTOS TAUTOS

Faktai, kurie Pasako Ko Galima Laukti iš Anelų

Dar niekad britų karūna neturėjo tokių valandų, kaip šiandien. Net ir tada, kada išvyti iš Dunkirk'o tikrai kanalo tebuvo saugomi nuo Trečiojo Reicho armijų, o priešė bombos sproginėjo Londone. Jų imperija dar nebuvo subyrėjusi, invazijos pavojų atsverė rytuose sovietai, nors ir pasirašė draugiškumo sutartį su vokiečiais, o Amerikos išprovokavimas karui buvo tik laiko klausimas.

Kitaip sakant, tada anglai pilnai turėjo pagrindą manyti, jog pasiosės sumušti priešą svetimomis rankomis. Ne veltui Churchillis po Pearl Harbor užpuolimo, lengvai atsidūšęs, pasakė: "Ivyko tai, apie ką aš svajojau, ko aš siekiau, dėl ko dirbu". Kiek jiems pasisekė tada savo planą įvykdyti, matome ir iš to, jog invazinė kariuomenė gen. Eisenhowerio vadovybėje susidėjo iš 4 amerikiečių, 1 prancūzų, 1 kanadiečių ir... 1 anglų armijos. Pacificke Japonijos nugalėjimas priklausko, galima sakyti, išimtinai amerikiečiams. Tik Afrikoj ir Italijoje teko jiems kiek stipriau susikibti su priešū.

Ne vien sąjungininkų armijos, atakuojančios Vokietiją, padėjo jiems išbristi iš tos balos, kurion juos įstėmė jų pačių Chamberlaino nuolaidumo politika, bet ir pagrindis vokiečių okupuotose kra-

pasaulinį karą. Filma padaryta įdomiai ir aktoriai savo roles atlieka gerai.

"Red Shoes" — Moira Shearer, pasaulinio masto anglų baleto šokėja dalyvauja vyriausioje rolyje. Šis filmas vertas žiūrėti jau vien dėl gero baleto, nors ir dramatiškas turinys savo keliu sukrečia žiūrovą.

"The Sword and the Rose" — Glynis Johns. Henrico VIII laikų siužetinė užaukština mintėms, bet mėgstantiems spalvingumą ir istorinį (kartais fantastinį) turinį, žiūrėtina filmas.

Medicinos daktarų simfoninis orkestras. Šio mėnesio 22 dieną numatyta

tojas? Ar jis begali susigaudyti ko jie nori, ar ko jie nenori, ir kodėl? Taigi pasakytume ką vie-nas lietuviškas žurnalas tuo reika-lu rašo.

Londone išeinąs žurnalas "San-tarvė" (Rezistencinis visuomeni-nių ir kultūrinių reikalų žurnalas patalpno viename savo nume-ryje (tikro numerio nesimato, nes viršelis nuplyšęs, o kitur numerio nėra padėta) p. A. D. straipsnį, pavadintą "Dėl ko reikia susitar-ti". Čia patiekiamo vieną ištrau-ką iš to straipsnio:

*) Labai sutrauktai išsireiškiant, ligi šiol pagrindinės ir principinės tremties nesutarimų temos buvo bene šios: 1. Politinių ir visuomeni-nių tremties organizacijų bei komi-itetų santykių ir bendradarbiavi-mo plotmė su Lietuvos respublikos legaliais atstovais užsienyje ir jų priešakyje stovinčiu Lietuvos Diplo-matijos šefu; 2. Išsivsinimo kovos vadovybės užsienyje ir jos uždavi-nio problema, apsupkinta naciona-linės valdžios, egzilinės vyliausybės, selmo "funkcijomis" ir kitomis pretenzijomis fiktyvi faktiškai ir formaliai visos Lietuvos tautos va-lia; 3. Krašto primato pripažinimas ar jo paneigimas ir iš to kylaš ar ba įsakmus pripažinimas, kad Kras-tas nešė ir neš sunkiausia išsivsi-nimo kovos našta, buvo ir bus kvalifikuotas nusispręsti dėl pagrindi-nių Lietuvos svarbos problemų ir kad jis reikalingas ne tiek kom-ontavimo iš tremties pusės kiek jos paramos ir bendradarbiavimo, arba — dirbtinis, nepagrįstas užur-pavimas tautos daugumo teisių ir valios, nesiskaitymas su realiosmo okupuotos tautos kintančiu gyven-i-mo sąlygomis bei jos valia, tušias tremties vyriausybės žaidimas ir tolimėsniš pfarjos didinimas; 4. Rezistencinės užsienio veiklos deri-nimas, išplėtimas, jos principų ir metodų aptarimas, moralis ir ma-terialis parėmimas; 5. Politinių partijų ir grupių roles tremtyje re-alus ir teisingas įvertinimas.

Tai kaip dabar — ar jau aišku, kodėl anie nesutaria? Man tai ne.

Mūsų ATEINAM
(Atkelta iš 1 psl.)

Antras faktas — taip pat yra ir liūdnas ir pavojingas. Jaučiamas vis didėjas atšalimas ne tik lietu-vybei, bet ir Lietuvos išsivsinimo reikalui. Ir taip darosi dabar, kada visos lietuviškos jėgos tuėtų būti aukščiausiai įtemptos.

Aišku, kad yra labai daug lietu-vių, kurie tais reikalais siejosiast dieną ir naktį. Taip pat ir lietuviš-ka spauda (Amerikoje ir kitur) tais reikalais pasisako. Bet gi vradaug priežasčių, dėl kurių dau-guma spaudos nesima aiškinti tuoreikalus stačiai, nuosirdžiai ir at-

JULIUS ŠAKELĖ

KAIP GYVENSIM, KĄ MATYSIM RYTOJ?

● Ar neatleis iš darbo? Klausimas svarbus visiems, o ypačiai tiems, kurie pirko namus, automobilus ar kitokių dalykus skolon. Kodėl toks klausimas kyla? Dabar juk viskas gerai.

Dabar fabriko darbininko vidurkinis valandinis uždarbis vėl pasiekė naują aukštį — \$1.77 (per valandą). Taip. Bet Amerikos geri ūkiški laikai jau tęsiasi daugiau, kaip 13 metų. Visko jau prigiminta, žmonės jau visko prisipirko. Daug darbo ir uždarbio duoda federalinės valdžios užsakymai ir karo pramonė. Bet...

● Karas Korėjoje sustojo, valdžia labai mažina išlaidas. Kas bus? Yra daug pamistų, kurie sako, kad tik didelis karas begali Ameriką išgelbėti ir didelės depresijos ir prisime-tina seną (nuvalkiotą) posakį: "demo-kraiatai — karas, respublikonai — badas". O bendrai gi visi gerai žino-me, kad po kiekvieno ūkiško pakli-mo ateina krizė. Mes žinome, bet respublikoniskas prezidentas ir kongresas taip pat tatal žino. Ir ar kas patikės, kad respublikonai su tokiu dideliu vargu ir po tiek ilgo laiko paėmė Amerikos valdžią, sutiks su depresija "apsiskandalyti" ir gal po to, amžinai išnykti iš Amerikos politikos?

● Taip nebus, bet "susispausti" gali tekti. Depresijos nebus todėl, kad valdžios ir bižnų vadovai jau yra paruošę visas priemones prieš depresiją. Jie turi planą perėjimui iš per-caug išpušto ūkiško paklimo į nor-

malų gyvenimą. Respublikonų prie-mones, žinoma, yra kitokios, negu demokratų. Respublikonai tik gale-sią tik įvesti į normalias vežes, pa-naikindami suvaržymus (nuomų kainų, algų, mėsliagų ir panašiai) ir leisdami laisvą, privatiską iniciatyvą ir konkurenciją.

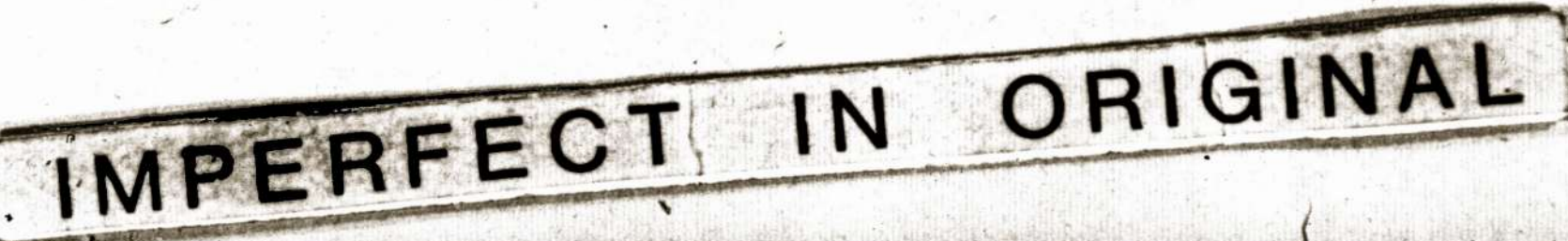
● Susispaudimas numatomas greit, gal net į šių metų pabaigą ir gali tęstis apie porą metų. Naujas pakli-mas numatomas apie 1955 metų vi-curi. Betgi, pabrėžiama, tas susispaudimas nebus aštrus, daug kas jau gali net nepastebėti. Gali būti atleidimų iš darbo, gali išnykti viršvalandžiai. Bet niekas nemano, kad karo pramo-nės sustos ar sumažės. Čia bus ir nau-jų ir gerų darbų galimybų.

● Kaip užmokėsime už Korėjos taiką? Nusibodęs klausimas — "kas laimėjo Korėjoje?" Trumpas atsak-ymanas — Amerika. Jei Amerika ne-būtų kariavusi ir pylusit milijonus do-lerių, tai visoje Korėjoje šiandien viešpatuotų bolševikas, o už jo rusas — sovietas. O tai jau tiesioginė grė-smė Amerikai. Tai aišku. Dabar tar-ka — bolševikas kaip valdė, taip ir valdys pusę Korėjos. Bet tai ne vis-kas. Amerikai gali tekti pradėti pra-laimėti (užmokėti) už Korėjos taiką. Žinoma, Amerika priėsinasi ir prie-šinasi tam, bet ar ne bus pripažinta Raudonoji Kinija, ar ne bus jos at-ctovais įleistas į Jungtinių Tautų Or-ganizaciją? O jeigu taip, tai Azija "good-bye" Amerikai.

Jeigu prisiminsime Rštijos pili-etinį karą 1917 metais, tai ir čia angliai išdaviškiškai apledo savo sąjungininkę, ją palikdami Dievo valiai. Anglijos karalius netgi atsisakė priimti savo pusbrolių Nika-lojū II, kurį Laikinoji Vyriausybė buvo sutikusi išleisti iš Rusijos.

Šiandieną tos savo išdaviškiškos politikos dėka, angliai, suspausti savo buvusios imperijos likučiuose, dreba prieš naują priešą — bolševizmą. Bet anglas pasiliekta ang-lu. Ir dabar jie nenori imtis ant savo pečių atsakomybės ir ieško kitų, kurie už juos kovotų. Bevanas viešai propaguoja neutralumą. Jo bendraminčių skaičius kas-dien auga ir, be abejonės, turi ti-delę įtaką angliu užsienio politikoje. Angliai šiandieną susirūpinę dai-rosi kaip išbristi iš susidariusios padėties, kuo mažiausiai pralajeant savo pačių kraujo. Nors iki šiolei jiems puikiai sekėsi savo politikos įtakoje išlaikyti Amerika, ją likt paskutiniųjų išnaudoti, tuo pačiu metu darant biznį su rusais, ame-rikoniškoms gėrybėmis, bet jie puikiai žino, kad viena Amerika ir kelios kitos mažesinės Atlanto pak-to valstybės nėra visiškai garantija prieš komunizmą. Karo atveju jie ypač bijosi raketinių pabūklų liz-dų Baltijos pakrantėse ir atominės bombos, nuo kurių jų neapsaugotų nors ir kaip galtinga Atlanto armi-ja. Reikia ieškoti naujų sąjungininkų bet kur?

Pasiskaitvime interview U. S. News & World Reporter (lapkr. 7. 52) su angliu generolu J. F. C. Fuller, nors ir pasitraukusiu iš aktyvios kariškos tarnybos, bet charakteringų atstovu tipiškos angliu politikos. Jo nuomone, dabartinis Europos armijos planas yra visiškai nerealus. (Kaip žino-me, prie tokios armijos konkrečiai prisidėti nesutinkanti ir Anglijos vyriausybė). Šiuo metu vienintėle tikra kliūtis prieš sovietus būtų Pi-renėjų kalnai. Karo atveju iš da-bartinių divizijų Europoje palilik-tų tik likučiai, Prancūzija, kuri po Krimo karo niekad nebuvo milita-riškai pajėgi, šiandieną sąjunginink-

LAISVOJI LIetuva

FREE LITHUANIA
Lithuanian Weekly Newspaper
Published every Wednesday by
LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
3157 So. Emerald Ave.,
Chicago 16, Ill.
Telephone Victory 2-4372.

Redaguoja Redakcinė Komitija. Vyriausias Redaktorius Vytautas Staneika. Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy ir taip pat savo nuožiumi. Nesunaudoti rankraščiai gražinami, autoriams pareikalavus Pavarde ar slapyvardė pasirasyti.

KAIMYNE, AR TU NE MIEGI?

—Kaimyne, ar tu ne miegi?— paklauso manęs žmogus, gulėjęs ant tų pačių slapčių akmeninių grindų ir po tuo pačiu blakėmis praragusių šarnaiu, kuris tada cional luktusiniai vėduosni ankiode. Tai buvo pirmas iš 770 nemiegotų naktų Stutthofio kaceite. O tas žmogus buvo a. a. Balys Bruoga.

Nemiegojo Balys, nemiegojo aš, nemiegojo visi naujieji Stutthofio "zevečiai" is Lietuvos. Taip mes nemiegojome. Mes nemiegojome 770 naktų. Kodėl? Is baimės? Del savo likimo? Ne. Musų likimas tada mums atrode gana aiskus. Mes diena is dienos savo akimis mateme kaip cia pat, pamiškeje, ugnyje pleskejo puskerviai kunai tu "svedici", kurie kiek pirmiau uz mus cia buvo "atvyke". Mes taute me kas musų gali laukti.

Mes nemiegojome todėl, kad musų vaizduote jau tada mete tukstantiaus tukstantiu Lietuvos islaisvinimo didvyriu kunų amžinai uzmigdytu paciu ir bolshevik budeli. Mes nemiegojome dar ir del kitos priezasties. Mes bijojome, kad neuzmigtu visa lietuviu tauta, kad neuzmigtu visos foteliuose ir cigarų dūmose tie, kurie save vadina Lietuvos islaisvinimo vadais.

Ar musų baimė tada buvo pagrįsta? spresk dabar, tu pats mano kaimyne. Ir dar vienas klausimas.

Ar tu, kaimyne, būdamas laisvas gabar neuzmigtai? Ar tu neuzmigtai tų idealų, dėl kurių Lietuvos vėris ir miškai, Lietuvos miestų aikštės yra šiandien nusėtos partizanų galvomis ir pūvančiais lavonais? Pagalvok, ir pats sau pasakyk.

Griekis is girios ir pasakyk tu jiems visiems.

Stutthofio "svedici" likimas yra žinomas visiems lietuviams, kurie nepasiskubino ju užmiršti, ar sažines patogumo sumetimais, nepasitengę ju atminimui numarinti. Nemaža "stutthofiečių" jau yra po žeme, po jų numylėta lietuviai žeme. Bet jie gyvi mūsų tarpe, jų dvasia nemari. Jie kelsis dar, ir mūsos tautą atgimsdys.

Galingosios Amerikos lietuviai ir tankai padėjo man dar gyven išvyti Vokietijos žemę ir Vokietijos laisvę. Bet juk čia Vokietija, čia ne Lietuva. Supratau, kad ne mano vieta Pullingene, Reutlingene, Šveicarijoje, Romoje, Paryžiuje ar Londone. Jie manęs nepatraukė.

straipsniai ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Išdėstomųjų skelbimų kainos: 2.00 už colį vienoje skiltyje. Smulkūs skelbimai (ne mažiau 15 žodžių) — po 7c. už žodį. Už telefonu prilygtų skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako. Prenumerata ir skelbimai po darbo valandų priimami, paskambinus telefonu HEMlock 4-7689.

Prenumerata metams — 4.50; pušei metų — 2.50; Atskiras numeris 10c. Subscription per year — \$ 4.50; 6 months — \$ 2.50; 10 c. per copy.

RAUDONĖS PILIS

KAS ŠITAIP PASAKĖ?

- Igriso "iš ribų išsiveržianti neapykanta, perdėjimai ir viso gyvenimo ant savo kurdalo tempimas.
- "Mūsų sudedamos pinigines aukos neuveina nei vėjais, nei dūmais".
- "Nebuvo pagerbti buv. Taut. S-gos Šešas buv. Prez. A. Smetona, prof. Voldemaras".
- "Gavosi įspūdis, lyg bendrai tautiniškai sudemokratėje".
- "Soko Mikas, Leonardas, Soko, polka su Piju."

Taip parašė: "S E J A"

Tautinės demokratijos minties mėsinis lietuvių laikraštis.

Lėidžia ir redaguoja G. J. Lazauskas, 1023 N. Keystone Ave, Chicago 51, Illinois. Pirmas numeris pasirodė š. m. gegužės mėn.

ATSIPRAŠO UŽ VIZITĄ

"Dažnas pasako, kad ir taip jau turime per daug lietuviškų laikraščių. Tačiau yra priežasčių ir tikslų, kurie verčia pradėti šią naują spaudos darbo barą — šei tautinės, demokratinės minties grūdus. Pa-
muo laisvos pasivies išskoti.
Ir va, trys idealistės, trys — tipiškos smutkelių salies dukros: KAZIMIERA KAUPAITĖ
nuo Ramygalos, JUDITA DVARIONAUSKAITE
ir ANTANINA UNGURAITYTĖ — abi pastarosios is pilviškių. Jos visos pasiryžę gyventi ir aiškoti del brolių savų.
Ta trijulė — LIETUVIŲ KAZIMIERIECIŲ KONGREGACIJOS AMERIKOJE įkūrėja, žieduose paskendusią tėvynę Lietuvą paliko ir nuvyko Šveicarijon studijuoti.

AMERIKON — BET NE DEL DOLERIO.

Besimokydamos Šveicarijoje, jos įstikino, kad būti pavyzdiniu lietuviu yra reta garbė. Juo daugiau jos mokės ir juo stipresne dvasios jėgos jose brendo, tuo labiau jos suprato, kad tauriu lietuviu gali vadintis tik tas, kuris myli tėvynę nepriklausančią nuo medžiagos naudos. Jos taip pat įstikino, kad medžiaginiai turtai igyja vertės tik dvasios reikalams tarnaudami. Jos nūjo dar toliau — stojo, anksčiau ne nesavojusios apie tai, novicijatan, kad, toliau besimokydamos, ne tik Lietuvoj išmokyti žmogaus asmenybės ir dvasinių turtų vertinimo neužmirštu, bet, pasiliekdamos ištikimomis lietuviems, dar geriau krikščioniškus įstikimimus bei lietuvišką kultūrą saviškių aplinkumoj saviesiems skleistį galėtu.

LEDUS TIRPDO STANIUKYNAS, — O JU VIETOJ VIENUOLYNAS.

Kun. klebonas Staniukynas, susipratusių lietuvių remiamas, tarsi pavasario saulė, pradėjo tirpdyti lietuvių sukauciusius ledus šiame krašte. Savų jėgų ir lėšų jis negalėjo — viska savo dejo, kad tik lietuviška tvirtovė Dėdės Sa-mo Zemej gyvu kūnu taptų. Nors tamsiosios jėgos, kartais is tų pačių brolių, jam, lyg laumes anam pasaky didvyriui, kelią pastodavo — jo vyrėnbybei jį paskūsdavo, vienok praklinus Staniukynas, tikras dvasios gailūnas, rankų nenuleido. Jis visais is kailio nerės, kad tik greičiau lietuvišką vienuolyną įkūrus, kurio sesers, auklėdamos naujas kartas, išugdytu naujus

čioj mūsų tautinio atgimimo pradžioj pradėjusi formuotiis vidurinioji visuomeniška politinė lietuvių srovė per visą savo veiklą carinės Rusijos vergijoje ir vėliau jau nepriklausomoj Lietuvoj turejo įtakingus savo laikraščius. Dabar tremtyje neperidiskai einas "varpas" nagrinėja daugiau platesnius klausimus, palikdamas bėgamojo gyvenimo aktualijas nuosalyje. Tuo tarpu šios srovės veiklę ir jiems atstovaujanti omlučių tiek JAV, tiek ir kituose laisvojo pasaulio kraštuose yra nemaža ir jie visą laiką jaučia savojo dažnesnio laikraščio trūkumą."

"Atrodo, kad daugeliui jau yra įgrisęs vienoks ar kitoks trafaretas, kartais is ribų išsiveržianti neapykanta, perdėjimai ir viso gyvenimo ant savo kurdalo tempimas".
J. AUDENAS sako:

Vėjas, Dūmai ir Aukos

"Mūsų sudedamos pinigines aukos neuveina nei vėjais, nei dūmais, — kaip ne vienas, bolshevikuonioji visuomeniška politinė lietuvių srovė per visą savo veiklą carinės Rusijos vergijoje ir vėliau jau nepriklausomoj Lietuvoj turejo įtakingus savo laikraščius. Dabar tremtyje neperidiskai einas "varpas" nagrinėja daugiau platesnius klausimus, palikdamas bėgamojo gyvenimo aktualijas nuosalyje. Tuo tarpu šios srovės veiklę ir jiems atstovaujanti omlučių tiek JAV, tiek ir kituose laisvojo pasaulio kraštuose yra nemaža ir jie visą laiką jaučia savojo dažnesnio laikraščio trūkumą."

zmones, tolygius tėvynę — šventoj Lietuvoj pauktus, ir tuo pačiu neįkainojamą palaimą sian kraštui ir lietuviybei atneštų.

LENKES IR VOKIETES AUKLEJO LIETUVIUS.

Lietuvių imigrantų skaičiai šiame krašte didėjant, vienu kitu pradėjo tvertis lietuviškos draugijos, kurios naujos parapijos, buvo stamos naujos mokyklos. Kartu pradėta pasigesti, jog nėra kas auklėja mūsų vaikus lietuviškose mokyklose lietuviškai. Dar tada mokę vargonininkai griebsie tobulinti savo chorus ir neturėjo daugiau laiko mokymui, o lietuviukus mokančius lenkes ar vokiečes sesers, nemokėdamos lietuvių kalbos, nežinodamos lietuvių papročiu, nepatenkino lietuvių tėvų jų vaikūčių mokymė bei auklėjime. Begalimis nepasitenkinimas ir nusivylimas apėmė tėvus, kai jie turejo gyventi tarp svetimų pagal svetimus, o ne pagal savus lietuviškus papročius, mintis ir jausmus. Tas pats buvo ir su jų vaikais. Tas nepasitenkinimas išaukė gyvą reikalą organizuoti lietuvių seserų vienuoliją lietuviškam lietuviukų auklėjimui.

BE LIETUVAICIŲ VIENUOLIŲ NIEKAS NEIŠEJO.

Suprantama, kad to laiko Amerikos žymesnieji kunigai bei pasauliečiai suprato lietuvių seculių naudą — jie numatė greitą istatėjimo bei dvasios suglebimo pavoju, o tam geriausias įrankis buvo numatyta lietuvių seserų vedama mokykla. Minėti suspratėliai judino lietuvių seserų vienuolyno reikalą — šaukė suvažiavimus, tarėsi, planavo, pas vyskupą klebono net lietuviškas (ju buvo apie 30) is svetimų vienuolynų atitraukti ir lietuviško vienuolyno pradžia sudaryti svaioje, bet tuo viskas ir baigėsi. Mat, didžiulį darbū nepakako eilinių pamokslininkų — reikėjo erelio, savo krauju jaunus kartas penėti sūgebanti. Suprantama, kodėl tik keliuose minėtu veiklę, kaip anų dvejų seculių broliū kunigai Kaupas su Dvarionausku, lietuviško vienuolyno idėja negeso; ji ruseno, kol suliepsnojo didžiam vyrul darban pašinesus.

(Bus daugiau).

KAZYS VERŽIKAS

KAS IŠLAISVINS LIETUVĄ?

- SU TITULAIS IR BE TITULŲ
- DUOK DOLERĮ IR UZSICIAUPK
- TAVES Į LIETUVĄ NEISILEIS

Cicero (Illinois). Lietuvos nepriklausomybės klausimo sprendimas, atrodo, jau artėja. (Kodėl? apie tai sekandame numeryje). Bet kas gi Lietuvą laisvins? kal tas momentas atels?

Pirmoje eilėje, žinoma, patys lietuviai kurie dabar gyvena Lietuvoje. Niekas jų užvaduoti negalės. Tai aišku. Bet taip pat aišku, kad be mūsų, be užsieniose gyvenančių lietuvių ta kova apseiti negalės. Tačiau ar viskas jau paruošta tam reikalui? Ar tas pasiruošimas eina tinkamu keliu ir pakankamu greičiu?

Kartais atrodo, kad tas reikalas yra pulkiausioje padėtyje. Juk turime ir vyriausiu komitetu, tarybu, bendruomeniu, partiju, sąjungu, ir netgi oficialius, nepriklausomas Lietuvos atstovus-diplomatus.

Taigi tituluotų (profesinių) laisvintu turime apčiai. Gal net per apčiai-kai kas ir taip galvoja. Bet kaip gi yra su netituluotais, su eiliniiais

lietuviis, kurių, ačiū Dievui, yra labai daug. Be jų apseiti negalėsime. Be jų ir pinigų daugiau nesukelsime. Be jų ir žymesnių akciju (finansinių ir politinių) negalėsime įkūnyti.

Va čia ir klausukas, ir sakyčiau, juodas tškas. Is daug kur atsikamba, ya, šitokie garsai: "Atbuko, atsalo. Nesidomi. Dirba fabrikuose, daktaruoja, perka bintus, perka namus ir automobilius. Lietuvių jiems nebeliko nei laiko, nei pinigų." Jei tai teisybė, — tai blogai, labai blogai. Stačiai kliauku. Bet vis dėlto ta blogybe, atrodo, yra pataisoma, ir net gi, ne taip sunkiai. Tik reikia, kad kam nors atsirastų noro, laiko ir sūgebėjimo tuo reikau nedelsiant "užsiminti". Pirmoje eilėje, žinoma, tektų surasti tikras to "atsalimo, to nesidomėjimo" priezastis. Ju yra labai įvairių. Kalkurios is ju jau seniai, iki nusibodimo linksnuojamos.

Bet gi idomu ir svarbu kaip teisingai tie patys kaltinamieji, tie vadina-mieji "atsalušieji". Reikia gi visokių, kad ir labai nemaloniu kalbu iškalu-syti, jeigu norime reikalą išsiaiškinti. Labai dažnai tenka girdėti štai kokias kalbas: "Mes nieko nebesimome, nieko nebesuprantame ka jie ten daro. Vieni iselina kiti ateina. Kiti vel prili-pyrę tvirtina, kad tik jie vieni viska geriausiai ismano. Ir kiekvienas is ju įrodinėja turis pačius tikriausias lietuvių tautos igaliojimus. Bet del vieno dalyko jie visi pulkiausiai sutaria. Jie visi reikalauja musų doleriu. Duok dolerius ir užsčiauip. Jei dar megin-si pasiteirauti kas kaip ir kodeli, tai pažada ir į Lietuvą neisileisti".

Žinoma, tokios kalbos, nors jos yra ir labai dažnos ir labai drasios, nėra visada visu 100% teisingos. Kai kada čia pamatysime tik norą nuo prievo-lių išsikukti. Juk daugumas organizacijų ir net pavienių asmenų yra daug gero padarę. Juk istikrujų yra ir tokių dalykų, kurių be didelis žalos Lietuvos reikalui ir skelbti negalima. Tai viskas yra tiesa.

Bet taip pat yra tiesa, kad nebuvimas temprių ryšių tarp vadovaujančių (juos dabar vadina "veiks-niniais") ir eilinių lietuvių darosi žalingas, stačiai pavojingas "veiksny" Lietuvos laisvinimo darbui.

Jei "Laisvajai Lietuvai" pasisektų šitą pastarąjį "veiksni" is lietuvių tarpo pašalinti, tai jos pasirodymas Chicagoje tikrai būtų didžiai sveikintinas ir remtinas darbas.

BLAZAS PASIGEDO SMETONOS IR VOLDEMARIO IR OLIS JAM LABAI PATIKO

"Sejos" 3 Nr. p. Henrikas Blazas, rašydamas apie Washingtono sąskrydį, šitaip reikalus svarsto:

"Negalima buvo nepastebėti, kad visai nebuvo pagerbti buv. Tautin. S-gos Šešas buv. Prez. A. Smetona, prof. A. Voldemaras... Trumpas, konservatyvus ir lietuviškas "cre-do", paskelbtas Antano Olo, dar lyg daugiau didino šį kontrastą.

Gavosi įspūdis, lyg bendrai tautiniškai sudemokratėje... Bandžiau klausiti, kodėl, va, nėra tų ir anų suvažiavime. Gavau įvairių atsakymų, įdomesniis, bene bus šis: "Mat, ai, broliu, viską čia ruošia respubli-konai, taigi..."

Antano Olo nuopelnas lietuviškiems reikalams yra didelis. Tuo pačiu, kaip politikos žmogus, jis žymiai sustiprino savo padėtį amerikiečių tarpe, nes jo pasisekimas Washingtono buvo tikrai didelis. Mes visi galime tuo nuosirdžiai dėlaugtis ir linkėti jam sėkmes jo sunkiam darbe.

Netikrinau, bet turbūt Antanas L. Lapinskas nepasilekia čia Washingtono plauti indų Hotel Sattler, kaip jis minėjo savo kalboje. Gi at-rodo, neutekto padengti visų išlaik-dų".

IS POEZIJOS DUODA

"SEJA SAVO 2 NR. DUODA IR SIEK TIEK POEZIJOS:

DVI VERSLIOS POLKUTES

1. Apie ALT lankymąsi Baltuose

Rūmuose:
Soko Mikas, Leonardas,
Soko polka su Piju...
Washingtono už durų!
Ir' paliko O! laukti

2. Apie Tautinės Sąjungos suorganizuotą Mindaugo minėjimą Wa-shingtono:

Soko Pijus, Leonardas,
Soko piestu su Miku...
Washingtono šoka Ollis,
ALT palikęs už durų!

Žinoma, poezija kaip poezija. "Kun-tapliska!": Tik girdėjome, kad nevisi skaitytojai jos prasme suprato, ar nereiktų koki nors "analiza" ar "komentarą" pridėti.

Mielieji Skaitytojai,

Leisdami laikraštį "LL" Chicagoje, siunčiame visiems buvusiems skandėdė "LL" skaitytojams. Tačiau nuo "LL" nustojimo Kanadoje daugelio prenumeratų adresai galėjo pasikeisti. Todėl visus buvusius "LL" skaitytojus, negavusius laikraščio, prašome pranešti savo dabartinius adresus, kad laikraštis juos įankytų tvarkingai ir be klaidų. Pranešant naująjį adresą prašome būtinai pažymėti ir senąjį.

Is anksto už visus pastangas dėkoja "LL" Administracija.

Sep. 17, 53 LAISVOJI LIETUVA 3 psl.

Dr. JONAS ADOMAVICIUS, County Hospital, Chicago, Ill.

VENAS KUNIGAS IR TRYS MERGINOS

KA TAS KVARTETAS PADARĖ?

AR TU ŽINAI?

LIETUVISKOS KLEBONIJOS AMERIKOJE.

Taip, vienas kunigas. Jis buvo kunigas, daktaras Antanas Staniukynas, is Lietuvos, is Kro-sno. Jis gavo savo daktaro laipsnį Jeruzales universitete ir mokojo net 14 svetimų kalbu, rastu ir žodziu. Ir tas kunigas atvyko 1904 metais į Ameriką, į pirmutinę lietuvišką parapiją Amerikoje.

Dabar trys merginos lietuvaitės: Kazimiera Kaupaitė, Judita Dvarionauskaitė ir Antanina Unguraitytė. Jos įkėlė kolas Amerikon 1905 metais. Ir tas merginas atkviete Amerikon kunigas Staniukynas. Kam, kodėl jos jam buvo reikalingos?

Kantrybes, mielas skaitytojai. Tuojau aš tau pasakysiu. Bet, pirmiau tu, skaitytojai, pasakyk man, ar tu žinai, ar tu kada nors pagalvojai is kur atsirado, kas sukūrė ir kas sutvėrė ne keturias lietuviškas ligonines: Sv. Kryžiaus ir Loreto (Chicagoje, Ill.); Sv. Juozapo (Os-moud, Nebraskaj); Antelope Memorial Hospital (High, Nebraskaj); ten vel 45 vietines misijas ir vieną tolimąją misiją; štai, čia po vieną Junior College ir Senelių prieglauda; ten toliau spinksi du socialiniai centrai, penkios Auktes-nuotes mokyklos ir net 34 pradžios mokyklos.

Ir vel, ar tu žinai, kokias buvo lietuvių padėtis, kada pirmieji lietuviai pradėjo plaukti į šį kraštą?

LIETUVISKI VERGAI AMERIKOJE.

Prieš gerą šimtmetį lietuviai, nepakeldami Lietuvoje budeliško okupanto, pradėjo keliauti į šį kraštą. Nūriuos buvo lietuviu dienos priešė teorojamoje tėvynėje, ne ka geresnio pirmieji atcivalai lietuviai rado ir šioje, vadinamoje Auk-so šalyje. Aukso čia, tiesa, nestigo, bet jis taip

ISNAUDOTOJŲ BUVO APSPITAS, KAD DAŽNAI LIETUVIS

DVUSIA IŠKVEPDAVO, NARIAS IŠPRAKAITAVES, KOL VIE-

FUSBONKIUKAS PRIE SALIES, O LENKIUKĖ PRIE SIRDIES.

na kitą centą sukaldavo. Padorus lietuviui čia daug vargo ir skurdo, už vieną "žaliuką" net d. smits valandų dirbdami, nes išnaudojama ne užsieme, o nemocėdamai kaibos, amato, dažnas ir rašto, buvo neretai tikri darbavūjų vergai.

Tuo laiku niekas nesirūpino lietuvius organizuoti, juos šviesti — jiems vargo našta lengvinti. Niekur užtarimo neradamas, ne vienas lietuvis, savo garbę pamynęs, su buteliu susidrangavo ir savo rūpesčius paskandinti smuklėje mėgino; mat, sugrįžti tėvynėn, nors ir ta oai norejo — neįstengė, nes per maža sutaučių turejo, bei gėdinosi is Amerikos grįžusiu tuščia-kiseniu pasirodyti. Kuo žmogus, nuo savų rūpesčių kovodamasis, dažniau smulkies silko, tuo labiau vargas ant jo pečių kerojo. Toks taip pa' apsvieta nesirūpino — verčiau smulkiminkul centus sukūsdavo, negu vertai knygal išlispda-vo bei lietuvišką reikalą paremdavo. O ir tų lietuviškų bendruomenių tada nebuvo. Neturėdami savųjų organizacijų, lietuviai rašėsi į ank-sčiau įsikūrusias lenkų draugijas, vedė lenkes lanke lenkų bažnyčias ir jų mokyklosna savo vaikus leido.

NUO RAMYGALOS IR PILVIŠKIŲ IKI CENTARIJOS.

Tuo laiku, nuo 18 amžiaus galo, rusiško erelio nagai Lietuvai vis dar kvapą tebegniaužė — lietuviai lietuviškas raštas ir žodis buvo už-draustas. Priešas, lietuviškų mokyklų vieton, smukles mums buvo pasiūlęs, idant sumukint-ai ir vergu virtęs lietuvis anam geriau išnaudojamas duotusi. Todėl ir buvo mokyklos bei vienuolynai, anų laikų apsvietos židiniai, užda-ryti mokiniai išvaikyti, o viepuolygyventojai turėjo apseiti toliaikines Rusijos ribas ir neidėn-tis Vokietijon, Šveicarijon bei pas kitus sveti-

B. STRUCKUS

MAISTO KRAUTUVE

156 Millbury St., Worcester Mass
Didelis prekių pasirinkimas. — Tautietį, lankyk savo tautietį.

Geriausia ir švariausia kirpykla

B. Zielinskas ir Krol

Užėik ir įsitikink!

Patarnavimas Tavo gimtoje kalboje.
138 Millbury St., Worcester, Mass.

Moderniška

VALGYKLA SU ISSIGERIMAIS

MARTIN'S

Kampas Millbury, Sigel ir Harding gatvių, WORCESTER, Mass.
Maistas gaminamas iš geriausių pro dukčių. Mandagus patarnavimas Tavo gimtoje kalboje.

BATŲ KRAUTUVE

61 Millbury Street, WORCESTER, Mass.

Didžiausias pasirinkimas įvairių modernių batų ir batelių.

Kainos žemiausios.

THE ARK FURNITURE CO.

4-6-8 Millbury g-vėj, WORCESTER, Mass. Tel: 3-6802

Didelis pasirinkimas įvairių baldų. Lengvos išsimokėjimo sąlygos!

Lietuviai remia Lietuvį!

IG. PIGAGA ir Sūnus

Tai moderniškiausia ir didžiausia lietuviška MAISTO KRAUTUVE
352 MILLBURY gatvėje. WORCESTER, Mass.

Čia didžiausias įvairių prekių pasirinkimas pigesniais kainomis, negu kur kitur.

Turime savo sunkvežimius ir prekes pristatome greitai į namus. Tik paskambinkite tel. 6-2091.

SPORTE...

tai ypatingai svarbu

Atletas, kuris pasiekia pirmųjų laimėjimų, yra tai ypatingų savybių sintezė. Firmoje eilėje jis turi būti nepaprastai gero kūno sudėjimo su pastovia energija ir jautrus viskam, ko iš jo reikalauja jo sporto šaka. Be to, jis turi ilgai ir kietai treniruotis, kad visuomet galėtų parodyti pačius geriausius savo sugebėjimus. Prie šito reikėtų priskaityti taip pat ir ryžtingą sporto varžovo dvasią, kuri padėtų jam kovoti bei laimėti net ir nepalankiausiose sąlygose.

Sporte, kaip ir bendrai žmogaus gyvenime, viską nulemia tas truputis, kuris yra virš vidurkio.

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose kreipkitės:

DR. J. KAŠKELIS

R. TESLIA REAL ESTATE,

575 Queen St. W. TORONTO
tel: Wa 2646; Wa 2647; Wa 2648.

LEDŲ IR ALIEJAUS SANDELIS,

A. KIELA

Greitas ir mandagus patarnavimas.

441 Millbury St., Worcester, Mass.
Tel: 3-3631.

GERIAUSIA DOVANA!

Rašomosios mašinėlės firmos Royal, įvairiomis kalbomis ir įvairių profesijų raidynais, su paskutiniiais patobulinimais, o sumažinta kaina išsiunčiamos tą pačią dieną. Galima išsimokėtina! LIETUVISKAS — net 88 ženklių — RAIDYNAS specialiu užsakymu fabrike preciziškai įmontuotas tylosiose — Quiete de Luxe — masinėse, kurios gaunamos tik per: J. L. Giedraitis, 1632 Broad St., Bartford 6, Cann.

Antanas J. Kupstis REAL ESTATE INSURANCE MORTGAGES AUCTIONEER

559 East Broadway
So. BOSTON 27, MASS.

tel. Res. So. 8-1091
Office So. 8-5078

SAVAITRASCAI, ZURNALAI

ir įvairios mokslo knygos tiesiog iš Vokietijos oro paštu per lietuvišką persiuntimo firmą

A. PAULAITIS

IMPORT — EXPORT

23 Romzey St.

BOSTON 25, Mass, U. S. A.

Reikalaukite mūsų kainoraščių.

Pataisomi ir uždomi praplešti ir pradeginti drabužiai.

DRABUŽIŲ VALYMAS — TAIŠYMAS

KLEOFASA CLEANERS

Sav. KLEOFASA MILIŪNAS
3149 S. Halsted St. CALUMET 5-3130.

Lietuviška Valgykla "AUDITORIUM"

3131 S. Halsted St.

Patiekia puikius Vilniaus krašto įvairius valgius, žemomis kainomis. Lietuviai, neužmirškite savuosius

LIETUVIŲ PREKYBOJ

HARMONY MOTORS

5805-07 SO WESTERN AVENUE. Tel.: REPUBLIC 7-6480.
Vadovauja: Tolius Slutas, Jonas Talandis ir Sigitas Zubkus.

RUŠKITES HARMONY MOTORS VAKARUI

Lietuvių Auditorijoje, šeštadi., rugsėjo 26 d., 8 val. vakaro.
Speciali muzikinė programa su žinomais aktoriais ir dainininkais.

Lietuvių Prekybos Namai

Moderniškiausi baldai, 1954 metų modelio televizijos aparatai: ZENITH, MOTOROLA, WESTINGHOUSE, SYL VANIA ir daug kitų. Skalbiamos mašinos, šaldytuvai, gazo šildymui pečiai: SIEGLER, MOORE ir kiti. Radio aparatai, kilmal, spyruokliai, matracai ir visa, kas tik reikalinga namų įrengimams.

Lengvi išsimokėjimai, sekmadieniai jokių takų.

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS.

FURNITURE CENTER, INC.

3222-24-26 So. Halsted St. — Victory 2-4226
Įmonė atidaryta: Pirm., Ktv. 9-9:30. Kitomis dien. 9-6. Sekmad. 10-5 val.

Taupymas yra turtingumo šaltinis

Pradėk taupyti tuojau... Mes mokam aukštus dividendus. Mūsų bendrovės laikomi pinigai Federalės valdžios apdrausti iki 10,000 dolerių.

Midland Savings AND LOAN ASSOCIATION

4038 Archer Avenue — Tel.: Lafayette 3-6719
Sekretorius AUGUST SALDUKAS

Už Taupomus Pinigus Mokame 3 1/2 Nušim.

ED SPAL'S

71 Millbury St. WORCESTER, Mass. Skaniausios duonos kepykla ir maisto krautuve. Didelis pasirinkimas įvairių prekių žemomis kainomis! Užėik ir pats įsitikink!

JONAS INDRIOŪNAS

238 1/2 Bathurst St. TORONTO, Ont. Tel. Wa. 9742.

Reikalui esant visuomet patarnauju su sunkvežimiais.

A. IVAS

Turi pardavimui įvairiausia kaina: nmu, valgyklų, krautuvių, sklypų ir ūkių.

Tamstoms mielai padės pigiai nusi pirkti; tik kreipkitės pas jį.
545 East Broadway St. So. BOSTON 27, Mass. Tel. So. 8-0605 ir 8-0606.

J. NEVIS

WORCESTER, MASS.

Prilima taipogi pataisymui laikrodius. Lengviausiomis išsimokėjimo sąlygomis gali pirkti: deimanto žiedus, geriausius šveicariškus laikrodžius ir įvairias dovanas.

Lietuviai, neužmirškite savųjų!

JONAS BAČINSKAS

REAL ESTATE

Perka ir parduoda namus. 39 PRO
VIDENCE G., WORCESTER, MASS.
Telef.: 3-7323.

Prieš pirkdami ar parduodami namą, užėik pasitarti.

VICTOR BALANDA

Real Estate,
Loans
Mortgages
Notary Public
3133 S. Halsted
Chicago 8, Ill.
Tel. DA 6-3859

Norėdami pirkti ar parduoti namą ar biznį pasimatykite su mumis. Turime namų ir biznį visose Chicagos kolonijose.

VAISTINE

Savininkas

PR. A. ŠIMKUS

3301 So. Halsted St.
Tel.: Virginia 9080 ir 9081.

Didelis pasirinkimas įvairių kosmetikos dalykų ir malonus patarnavimas pačio savininko Pr. Šimkaus. Lietuviai perka pas Lietuvį!

Jeigu jautiesi pavargęs, - užėik!

UNIVERSAL RESTAURANT

Lietuviška valgykla 750 W 31-th (prie Halsted St.)

Jt yra visuomet atidaryta: dieną ir naktį; per visas 24 valandas.

Čia savo gimtoje kalboje, gali užsisakyti įvairių skanių šviežių valgių. Aplankyk ir pats įsitikink!

DAINA TELEVISION (sales-service)

ANGLŲ KALBOS KURSAI NAMIE! Taip! Jeigu jūs sekate gerą programą per alikaus ekraną ir puikias (nuo 1954 m. Zenith arba General Electric televizijos aparatus, tai jūs nejuokimės ir per malonumą nebolog išmoksitės ir kalbėti angliškai. — Įsigykite inž. A. Semėno vedamoje prekyboje "DAINA", So. Halsted St., tel. DAnube 6-887, naują TV aparatą

VOKIŠKI RADIO

Gauta iš Europos vokiečių gamybos naujų radijo aparatų. Visos bangos ir F. M. Kreiptis į ST. GRABLIAUSKA, 5 Thomas Park, So. Boston, 27, Mass.

Lietuvaitės RUBŲ VALYKLA IR SKALBYKLA JULIA'S

106 Green St., WORCESTER, Mass., Darba atlieka labai sąžiningai. Ten pat pataiso įvairius rūbus. Atneškite ir būsite tikrai patenkinti.

LIETUVIO VAISTINE

V. G. SKRINSKA

29 — 31 Kelly SQ.
Telef.: 3-4840, ir buto tel. 7-1725
WORCESTER, MASS.

Čia galima gauti geriausios rūšies vaistus ir nebrangiai. Užėik ir įsitikinsi. Lietuviai perka tik pas Lietuvius.

J. BIELAWSKI

167 Millbury gatvė, WORCESTER, Mass. Tel. 7-54

Įvairių rangenybių krautuve. Aukštiniai žiedai, laikrodžiai ir įvairios dovanos. Ten pat taiso europietiškus laikrodžius. Kainos labai žemos.

Labai gerai taisome batus

Henry's Shoe Repair

110 Millbury St., WORCESTER, Mass.

Sep. 17, 53 LAISVOJI LIETUVA 5 psl.

KĄ JIE DIRBA

● Kan. kun. F. Kapočius, buvęs Priklauso parapiškos Kaune klebonas ir Sv. Sosto delegatas Lietuvių katalikų reikalams Vokietijoje, šiuo laiku (ligesni tarpą) svečiuojasi Cicero, Ill., pas savo ligametį draugą kun. Albavičių. Girdėti, kad kan. Kapočius gali pastoviai įsikurti kur nors netoli Chicagos.

● Kan. Kapočius pajėgi Lietuviška samenybė. Jo artėjimas prie Chicagos kelia nemažą susidomėjimą.

● Dr. Algirdas Vokietaitis šiuo metu ruošiasi vykti ligesnen kelionei Europą, kaip patyręs sportininkas plaukėjas oabar verčias plaukymo instruktoriumi Kalifornijoje.

● Kasperas Radvilas persikėlė į naują butą, 8509 So. Paulina St. Jis suplanavęs atidaryti sveicavimo įmonę ir ieško bendrininko.

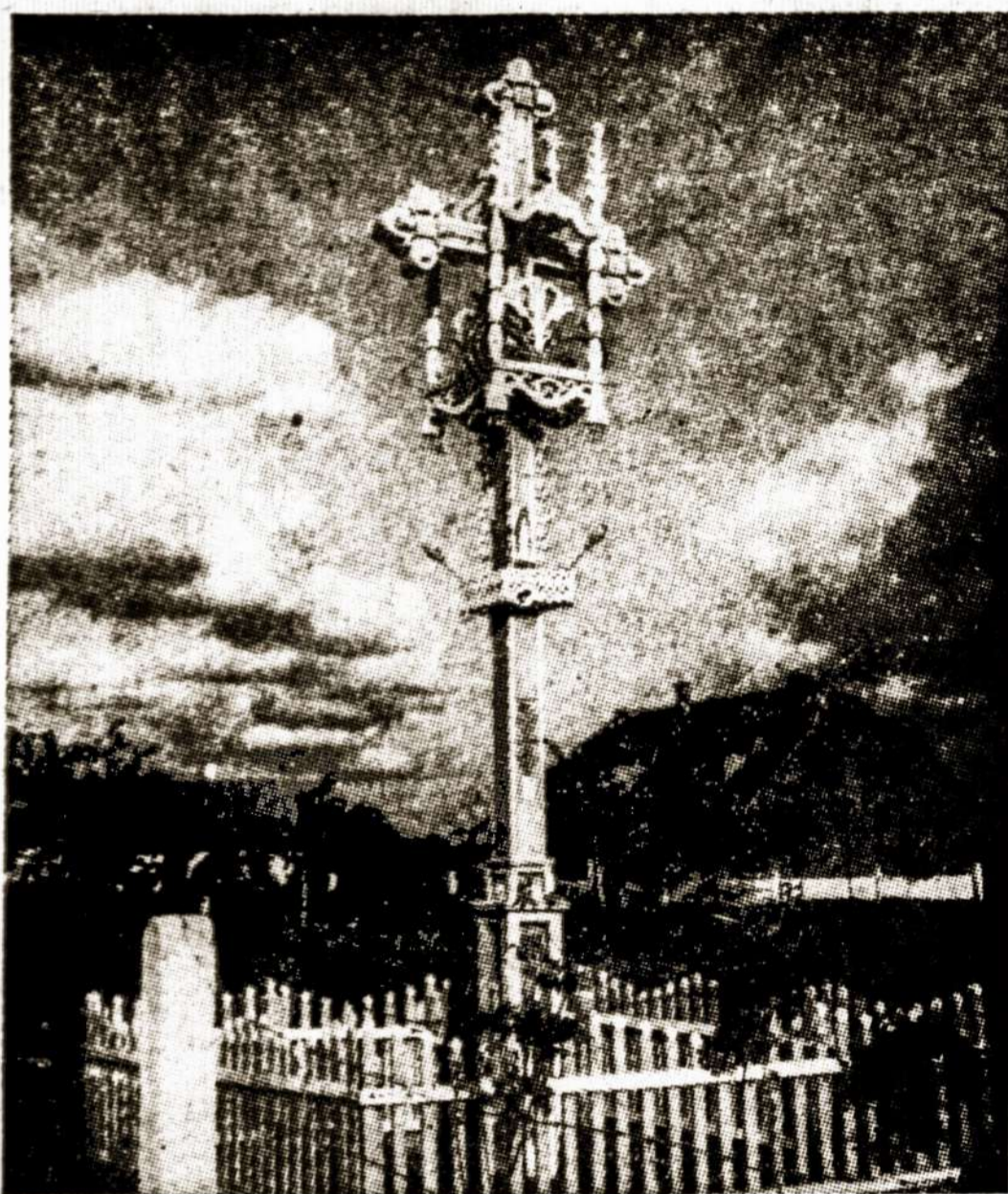
● Dr. Jonas Adomavičius dirba kaip rezidentas (nuolatinis) gydytojas didžioje Chicagos ligoninėje County Hospital ir greta to darbo labai gausiai dalyvauja lietuviškoje spaucioje, savo imantria plunksna išleidamas ir visuomeniško gyvenimo žiedus ir skaudžiai nuplakaamas puvėsius. Tik lietuviška visuomenė labai apgailėta, kad Dr. Adomavičius nesiverčia privačia praktika, nes jis dar iš Lietuvos yra žinomas kaip reto pasivertimo ir nesavanaudiskumo gydytojas.

● Aleksandras Stulginskis, buvęs Lietuvos prezidentas ir vėliau sovietų ištremitas į Sibirą, esąs dar gyvas. Ta žinia esanti visai tikra.

● Kun. kanaaninkas Vaitkus, rašytojas ir poetas, neseniai lankėsi Chicagoje ir dalyvavo jo jubiliejaus pagerbimo šventėse. Lietuvos rašytojų kultūrinėje popietėje (pas pirmininką B. Babrauską) kanaaninkas privačiai papasakojo retai girdėtų faktų ir įvykių su A. Smetona, A. Stulginskiu, V. Mironu, J. Tumu, D. Malinausku ir kt., su kuriais jis turėjęs glaudesnių asmeniškių ryšių.

● Lietuvių Teatras sezono atidarymui, kuris numatomas spalio mėnesį, ruošia V. Mykolaitio-Putino 6 pavėlsuoją lyrinę dramą "Valdovas" Režisuoja Antanas Rūkas.

● Muzikas Antanas Nakas praneša, nuo rugsėjo mėn. 9 dienos pradėjo naujus mokslo metus savo muzikos studijoje, 4719 S. Maplewood Ave. Į mokslo kursą, be pianino pamokų įeina muzikos teorija ir harmonija. Priimami nauji mokiniai. Susitarimui skambinti telefonu: Yards 7-2490.

SMUTKELIS LIETUVOS KAIME.
Visa Lietuva buvo laudies kūrinių — pakelės kryžiais nusėta. Tai mūsų sodiečių kūryba. Net svetimačiai vertino ir stebėjosi mūsų kryžiais,

'Laisvoji Lietuva' Dėkoja

Dar laikraščiu nepasirodžius, eimė eiti redakcijon laikai su entuziastingais sveikinimais, linkėjimais ir apčiuopama parama vokuose. Žemiau dedame sąrašėlį asmenų, kurie su pirmuoju "Laisvosios Lietuvos" numerio pasiroymu, stojo talkon laikraščiu paremti. Redakcija ir administracija nuoširdžiai už aukas dėkoja.

1. Povilas TYRULIS, Chicago \$10.
2. Dr. Henrikas ŠILINIS, Chicago \$2.
3. Antanas M. PHILIPS, Chicago \$10.
4. K. D., Chicago, Ill. \$4.

Tikimės jog ir aityje į kiekvieną numerį galesime įdėti bent po kelias aukotojų pavardes.

● Kap. Kublekas, neseniai atvykęs iš paverptos Lietuvos (žvejys), jau pradeda įsitraukti į visuomeninį gyvenimą, domedamasis kultūriniais parengimais ir mūsų spauda.

● Kūrėjai-savanoriai, atsidūrę tremtyje, atgaivino Nepriklausomoje Lietuvoje gražiai veikusių savo organizaciją, kurios tiksliai yra — surišti tarpais dvasiniais ryšiais po visą pasaulį išblaškytus savanorius, palaikyti kovos dvasią ir bent moraliai remti tuos garbingus mūsų tautos veteranus.

● Jonas Kelečius, Alfis Brinka ir Algirdas Kuraskas, vietoje nebeprasidėję "Linksmųjų Brolių", sudarė naują trijulę, kuri pirmą kartą pasirodė "Drago" piknike per Darbo Dienos šventę, rugsėjo 7 d.

● Jurgis Gudaitis ir K. Druskis jau baigia statyti namą 3448 West 27th St. Šį namą pardavė, žada pastatyti daugiaul. Pažymėtina, jog J. Gudaitis stailaus darą pradėjo dirbti Amerikoje, o dabar jau savystoviai verčia namų statyba.

● Simas Velbasiš po vasaros karščių vel pradėjo savo baletu studijos pamokas Lietuvių Auditorijoje, 3133 So. Halsted St. pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 5 iki 7 val. vakaro. Tomis pat dienomis priimami ir nauji mokiniai (berniukai ir mergaitės) arba susitariti paskambinus telefonu Hudson 3-0052.

Inžinierius Jurgis Gibaitis savo statybos kontoroje 5234 S. Wolcott Ave. jums patars kokį namą statyti, padarys planą ir rūpinis namo statyba. Jeigu neturite pkankamai lešų namo statybai, jis patars ir padės išgauti reikiamas lėšas. Stato namus pagal jūsų skonį ir pagėdavimą Chicagoje, jos apylinkėse ir už miesto ribų. Susitarimui paskambinkite telefonu HEMlock 4-9427 po 6 v. vakaro.

VIŠIEMS SVARBI NAUJIENA!
Jau kuris laikas Jonas Karvelis perneša iš M. Zablocko jo knygyną ir kartu su p. Mintautu tvarko prekybą dvejoše krautuose — 3249 So. Halsted St. ir 3322 So. Halsted St. Kas reikalingas gero, europietiško laikrodžio firmos "Cyma" arba rašomosios mašinėle, knygu, rašymo priemonių, lietuvių laudies meno dirbinių bei drabužių arba puikaus foto aparato bei europietiško radijo aparato ir daugelio kitų daiktų, būtinai užėikite, pirmiau negu pirskite kitur, pasitarti su Karveliu ar Mintautu į vieną iš krautuvių, arba skambinkite telefonais: DANube 6-1136 ir Yards 7-0677.

LIETUVIAI VISUR

— Jonas Norkaitis, buvęs prekybos departamento direktorius, dabar yra Vilko narys ir Lietuvos Raudonojo Kryžiaus pirmininkas. Jis Vokietijoje, Mergentheim'e turi savo fabriką — plytynę.

— Vilkas iš Pfullingeno išsikėlė į Reutlingeną. — Apačioje restoranas "Zum Schlachthaus", o viršuje Vilkas. Tik pirmininkas pralotas Krupavičius vienas pasiliko Pfullingene.

— Stasys Kuzmnickas, buvęs užsienio reikalų aukštas vaidininkas, dabar yra "Lietuvių Rezistencinės Santarvės (Londone) pirmininkas.

— Amerikos Lietuvių Kongresas susirinko šių metų lapkričio m. 27 ir 28 d. d. Chicagoje. Manoma, kad bus apie pusantro tūkstančio delegatų.

— Pagal naują įstatymą, Amerika įsileis apie porą šimtų tūkstančių emigrantų be kvotos, bet — daugumoje — pabėgusius iš anos pusės už dangos Lietuviai labai mažai galės pasinaudoti.

— Vilkas (Krupavičius, Žalkaus ir kt.) jau susitiko (Europoje) ir kalbėjosi su Charles Kersten, kuris yra Pabaltijos užgrobitum tirti komisijos pirmininkas.

— Ekonominė (visų lietuvių prekybos butų) konferencija šaukiama šaukiama Chicagoje š. m. lapkričio 29 d.

— Pirmas Kolumbijos lietuvių suvažiavimas įvyko š. m. rugpjūčio m. 14—17 d. d. Medelyno mieste.

— Vilkas ir Altas (Amerikos lietuvių taryba) išleido atsilaukimą, kviečiantį visus lietuvius teikti medžiagą Kersteno komitetui. Tos medžiagos teikimui Amerikoje vadovaus Altas, o visur kitur Vilkas.

— Amerikos lietuvių studentų suvažiavimas įvyko š. m. rugpjūčio mėn. 22—23 d. d. Chicagoje. Svarbus įvykis. Tai lietuvių tautos inteligentijos prieaugis, kurį reikia išsaugoti Lietuvai.

— Lietuvių Profesorų Draugijos Amerikoje metinis suvažiavimas įvyko rugsėjo mėn. 5 d., Chicagoje. Svarbiausias tos draugijos nuopelnas ir darbas, tai Lietuvos Institutu įsteigimas, kurio laikinasis prezidentas yra prof. P. Jonikas. Turi gerų darbų, gražių idėjų, tik pinigų trūksta.

SINGER SEWING MACHINE CO.

Nauju Kanadiečių Skyrius

346 QUEEN ST. W. TELEF.: PL 3612
NAUJOS IR VARTOTOS SIUVAMOS MAŠINOS
● Reklamines bei pataisytos mašinos parduodamos žymiai numazintomis kainomis.
● Galima susikalbėti įvairiomis kalbomis.
● Ketvirtadieniais bei Penktadieniais atdara vakaras.

K. ARDAVIČIAUS

Lietuviška Rūbų Siuvykla persikėlė į naujas patalpas
928 DUNDAS ST. W. (Priešais lietuvių bažnyčią)
Darbas atliekamas gerai.

FRANK VASS B.A.

ADVOKATAS — NOTARAS
ATLIEKA VISUS TEISINIUS NOTARINIUS IR NAMŲ PIRKIMO — PARDAVIMO DARBUS.

Kalba vokiečių ir anglų kalbomis.

455 SPADINA AVE. TORONTO, ONT. TEL. KL. 4989

SKOLINAME PINIGUS

SKOLINAME NUO \$50 IKI \$2.000. ● IŠMOKAME TĄ PACIĄ DIENĄ, BE JOKIŲ ZIRANTŲ.

Jei skolinsiesi	Gauni pinigais	Mėnesinės ratos per 15 mėn.	Mėnesinės ratos per 12 mėn.
\$ 50	\$ 50	—	\$ 4.73
80	80	\$ 6.22	7.56
100	100	7.78	9.46
150	150	11.67	14.18
200	200	15.57	18.91
300	300	23.35	28.37
400	400	31.14	37.82
500	500	38.91	47.28

Tas paskolos būdas yra prieinamas kiekvienam atsakomiamam asmeniui turinčiam nuosavą automobilį arba baldus. Užėikite arba paskambinkite. Be įsipareigojimo. Duodame paskolas artimose apylinkėse.

KAIP IŠIGYTI NAMĄ

Jeigu turi \$750 Superior paskolina tau iki \$1.000, kad galėtumei nusipirkti namą.

SUPERIOR FINANCE

325½ YONGE ST.

TEL.: PL 3058

TORONTO, CANADA

(vienas blokas į šiaurę nuo Dundas)

PRANEŠAMA, KAD

Dr. B. DOBAI L.M.C.C.

Su Europietiškais (Vengrijos ir Čekoslovakijos) diplomais, atlikęs praktiką Vokietijoje, Vienoje, Šveicarijoje ir Canadoje, atidaro bendros medicinos praktikos įstaigą.

465 BLOOR STR. W.

(Viršuj Starkman vaistinės)

Kalba: Vokiečių, Prancūzų, Jugoslavų bei Anglų kalbomis.

Darbo valandos: 10—12; 4—9. Ir sulig pareikalavimu

TELEFONAI: Kabineto — MI 8821; buto — KE 3663.

TORONTO CANADA

Humoro vakaras

Prėjusį šeštadienį, Lietuvių Auditorijos rudens sezono atidarymo programa, žiūrovus linksminanti apsiėmė du rašytojai ir vienas aktorius. Reikia pasakyti, kad pats humoras nukentėjo, pralošdamas santykiu 1:2. Mat, tikrą ir sąmojingą humorą sugebėjo parodyti aktorius Vitalis Zukauskas.

Abu mūsų populiarius rašytojai žymnio humoro būtų pasiekę, jeigu būtų išėję į dramą, tai bent deklamavimo studiją. Gi minėtame vakare juoką sukelti galejo nebet poeto A. Barono (jis gi ir Dr. S. Allūnas) gimnazistinės eilių skaitymas arba Albino Valentino žemaitiška-amerikietiškas žargonas. Kažkokie abudu rašytojai nemėgsta mikrofono, per kurį bent dalis humoro pasiektų klausytojų ausis.

Vitalis Zukauskas parodė savo talentą surasti, išgiltinti ir komikai pertekli žiūrovams paprasčiausius, kasdieniškus įvykius. Tai sūbrėdas aktorius ir interpretatorius, kokių mažai savo tarpe Amerikoje turime.

A. Margis.

Ats. kpt. PR. BRIEDULIS

gyv. 7216 S. Washtenaw Av. mirė 1953 m. rugsėjo 7 d. 11 val. 45 min. ryto, sulaukęs 56 m. amžiaus. Gimęs Lietuvoje, šiauliu apskr., Radviliškio mst. Amerikoje išgyveno 4 metus. Palaidotas 1953m. rugsėjo mėn. 12d. Sv. Kazimiero kapinėse. Laidotuviams rūpinosi Lietuvos Atgimimo Sąjūdižio Čikagos Sk. ir laidotuvių direktorius Antanas M. Phillips.

Priklausė Lietuvos Nepriklausomybės Kovų Savanorių-Kūrėjų Sąjungai, LAS Chicago's skyriui ir Lietuvių Sąjungai "Ramovė". Buvo numatytas "Laisvosios Lietuvos ūkio vedėju, bet negalėtinga mirtis išplėšė jį iš sąjūdo.

Jo giminėms, draugams ir pajūstamiems gilia užuojautą reiškia

"Laisvoji Lietuva"

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS

SO. BOSTON, MASS.
Liet. Radio Korp. Programa:
Boston, Mass., WTEE, 1090 kc. Sundays 12:00 to 12:30 a.m. Director S. Minkus. 502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass., Tel. So. 80489.

BROOKLYN, N. Y.
Lithuanian Radio Program:
Brooklyn, N. Y., WWRL, 5000 kc. Saturdays 2:00-3:00 P. M. Joseph Ginkus, director, 495 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. Tel. EV. 4-9293.

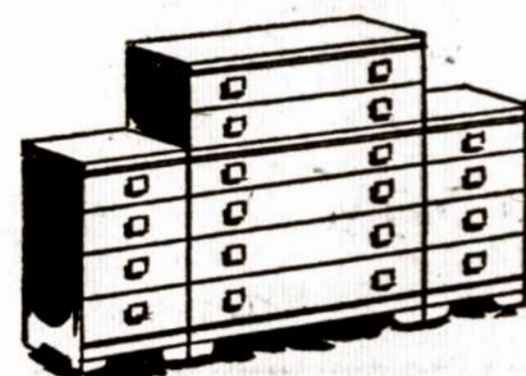
HILLSIDE, N. J.
Memories of Lithuania
Hillside, N. J., WEVD, 1330 kc. Saturdays 4:45-5:30 P. M. Director Jack J. Stukas, 1264 White St., Hillside, N. J. Tel. WA. 6-3325.

Ar nori būti gražus? Ar nori turėti gyvenime pasisekimą? Jei taip, tai

"RŪTA"

3255 So. Halsted išvalys ir sutaisys Tavo rūbus pigiausiai ir geriausiai. Nėra abejonės, kad po to pasisekimas Tavo gyvenime bus geriausias.

SENIUSIA IR POPULIARIAUSIA LIETUVIŲ BENDROVĖS BALDŲ KRAUTUVĖ CHICAGOJE

Vien gerųjų išdirbsčių rakandai, televizijos, refrigeratorai, plovikios, kilimai, pečiai ir visos kitos namam reikmenys, apkaunotos mažom kainom.

Lengvi Išmokejimai

Visuomet kreiptis:

PROGRESS FURNITURE CO.

4181-83 ARCHER AVENUE.

Tel.: Lafayette 3-3171.

Prie Richmond gatvės.

Aleksandra ir Justinas NAUJOKAI atidare

"MONARCH LIQUORS"

RESTORANĄ ir UZKANDINĘ.

3529 So. HALSTED ST.

Telef.: Yards 7-6054.

Kainos žemiausios!

Patarnavimas geriausias!

Savi pas savus!

Jeigu nori visuomet būti sveikas ir stiprus — neužmiršk užėikti

Į LIETUVISKĄ VALGYKL

3236 So. Halsted St.

Cia rasi vėšų ir malonų kampelių poilsui.

Mandagus patarnavimas.

Kainos žemos.

LIETUVISKĄ DUONĄ

ir ...arius kepsnius kepa iš tremties atvykęs patyręs Lietuvoje kepejas — specialistas

ALEKSAS GAIDJURIS STAR BAKERY

728 West 31st Street.

Telef.: CALumet 5-2173.

(Tik pusė bloko į rytus nuo Halsted St.).

PRIMAMI ĮVAIROUS SPECIALŲS UZSAKYMAI.

LIETUVIŲ STATYBOS BENDROVĖ STANDARD BUILDERS, INC.

ATLIEKA VISUS STATYBOS DARBUS BEI REMONTUS GREITAI, GERAI IR SAŽINGAI.

Stato naujus namus pardavimui, prima ir užsakymus.

3722 W. Marquette Rd. — Tel. Reliance 5-7161